

„Zemarea”

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 180—
Pe un jumătate.an.....Lei 100.—
Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-09

„Chestiunea închisă”

S'a redeschis subit și s'a închis și mai subit pentru totdeauna. Zdrobiți de durerea dl Vintilă Brătianu și ceilalți membri ai familiei liberale au anunțat prin ziare un necrolog de care ți-e mai mare mila. Mă mir că n'au înebunit de jale, bietii liberali. „Chestiunea închisă” a murit, mai bine zis s'a închis definitiv, dar nu așa cum ar fi vrut ei, ci chiar invers. Deși în ambele cazuri e vorba de „închidere” totuși vedeți, deosebirea e enormă.

Dealtfel durerea liberalilor să nu ne surprindă prea mult. Rezolvarea „chestiunii închise” așa cum s'a rezolvat a constituit pentru ei o lovitură de grație. Căci ea a fost cheia de boltă a întregului lor program și rațiune de a fi. Ei n'au existat și n'au făcut altceva decât să încerce prin toate mijloacele menținerea actului dela 4 Ianuarie, moștenirea grea și desavantajoasă pe care le-a lăsat-o Ionel Brătianu, când a închis ochii.

Zi și noapte dl Vintilă Brătianu era halucinat și obsedat de fantoma actului dela 4 Ianuarie, zi și noapte tiparnițele liberale multiplicau și împrăștiu broșuri calomnioase la adresa Celui pribeag. Dar destinul a vrut altfel. Cursul istoriei întrerupt și abătut pe un drum fals a fost refăcut și îndreptat de evenimente în făgusul normal, tăiat dintru tot începutul. Și Prințul s'a întors. În conștiința Țării el nici n'a fost plecat vre-o clipă, ci a stăruit treaz ca o iconă vie de mântuire.

Poporul, de jos până sus, armată, țărani, funcționari, intelectuali de toate nuanțele l'a primit ca pe un mântuitor, cu florile cele mai alese ale bucuriei și-ale dragostei.

Nici o împotrivire, nici un protest. Singur partidul păcatelor și-al fărâdelegilor, singur cuibul de trântori și de balcanizați politici crescuți în școala Porcului, singur o ceată de criminali și-a ridicat glasul mizerabil, murdărind cu gestul lor nesocotit marea Sărbătoare a Intoarcerii, dar și dintre ei cei cu caracter și simț românesc au plecat, sub Steagul lui Gh. Brătianu.

Acest gest, această atitudine a calificat și mai mult partidul liberal, decretându-l ca pe un partid incapabil de a se ridica la înțelegerea evenimentelor mari. De aceea am putea vorbi despre partidul liberal ca despre o „chestiune închisă” după ce cea de până acum a murit.

Intâiul guvern al M. S. Carol II.

In rândul prim (dela stânga la dreapta): **Gr. Costăchescu**, ministrul școalelor, **Dr. Alex. Vaida-Voevod**, ministrul de interne, **Iuliu Maniu**, președintele Consiliului de Miniștri, **G. Mironescu**, ministru de externe, **General Condeescu**, ministrul armatei.

In rândul al doilea: **Mihai Popovici**, ministrul finanțelor, **Pan Halippa**, ministru muncii, **Ion Mihalache**, ministrul agriculturii, **Virgil Madgearu**, ministrul industriei și comerțului și **M. Maroilescu**, ministrul comunicațiilor

REGENȚA

(at) Pe vremea, „*ex-lex*”-ului monarhic la care ne-a forțat o clică de dușmani fățarnici ai țării, grupați azi sub comanda stufosului domn Vintilă Brătianu; tot ei ne-au hărăzit cu o instituție constituțională, cam greu de înțeles și și mai greu de realizat, care dacă totuși a funcționat cât se poate de bine se datorește aceluia, cari au format-o.

Azi nu mai e un secret că unii dintre membrii ei erau „acuzati” că ar aparține unui sau altui partid politic. Se poate că au aparținut. Credem de a noastră datorie însă a spune că nimic din trecutul Regenței nu ar putea dovedi că membrii ei ar fi preferat pe unii și neglijat pe alții după simpatii politice. Regența care 4 ani și jumătate a înlocuit Regele, a bine meritat dela țară, căci L-a înlocuit cu demnitate și suflet curat.

Istoria merită a judeca și pe cei buni ca și pe cei răi, nu va putea avea decât termeni elogioși la adresa

aceluia, cari au format Regența, și cuvinte aspre pentru aceia cari vroiau să-i schimbe atitudinea demnă pe care a luat-o în fața tuturor problemelor țării.

Dar cei incopciați în partidul liberal, care a avut și față de Regență atitudinea cea mai nepermisă, s'au dovedit a fi criminali și antinaționali, — fără a se jena; — ce e și mai trist.

A. S. R. Principele, fost Regent Nicolae, bunul frate al M. S. Regelui Carol, în calitate de reprezentant al Dinastiei în Regență, regretatul G. Buzdugan; Sanctitatea Sa Dr. Miron Cristea, și fostul președinte de Casație dl C. Sărățeanu, prin munca lor grea depusă pentru binele neamului nostru, au binemeritat dela Patrie, care le va tributa și pe mai departe cele mai adânci recunoștințe și grațitudine. Ca sftnici prețioși — ce credem că vor fi și pentru noul Rege — știm că ei vor continua și de a-

cum înainte a servi neamul românesc tot cu aceeași dragoste ca și în trecut. Noi le urăm viață lungă, asigurându-i de nestrămutatul nostru devotament și adâncă recunoștință.

Criza din partidul liberal

Urmărim cu toată atenția, cu obiectivitate și calm criza în care se zbate partidul liberal. Ca niciodată partidul liberal se găsește la cea mai înspăimântătoare răscruce a existenței sale. De-oparte d. Vintilă Brătianu cu un stat major senil și mediocru, de altă parte d. George Brătianu, fiul lui Ionel Brătianu, cu opinia publică și generația tânără liberală. Lupta se înțelege nu e greu de prevăzut de cine va fi câștigată.

E și nevoie ca să existe un al doilea partid de guvernământ. Nu ne îndoim că acțiunea dlui George Brătianu va face din partidul liberal, un partid vrednic de domnia M. S. Regelui Carol II, iar d. Vintilă Brătianu va trece în cripta istoriei.

„... atitudinea partidului liberal, arată gradul scăzut de patriotism al lor, și lipsa de iubire pentru popor. Dar pe cine vrea Dumnezeu să pedepsească — și liberalii au destule păcate ca să merite o pedeapsă îi la mințile...“

(Din discursul dlui primministru IULIU MANIU).

Despre însănătoșirea stării economice.

S'a vorbit mult despre situația precară economică din țară, s'a plâns mult, dar nu găsim, răsfoind jurnalele, nici o propunere pentru o soluțiune practică.

Și totuși remedierea acestei situațiuni care este la noi desemnată prin cuvintele „criza generală”, nu este o imposibilitate.

Căutând după o soluțiune, trebuie să ne gândim o clipă la cauzele crizei. Ele sunt multiple: criza de producție, criza în valorizarea produselor noastre, care suferă de repercusiunile producțiunii mondiale și de concurența mondială, criza la debușuri, fiindcă am pierdut multe debușuri a produselor noastre etc. etc. Totul se poate însă exprima cu un singur cuvânt: „lipsa de numerar”.

Să nu credem însă, că un împrumut în numerar ar îndrepta răul, nu, fiindcă banul este ca și uleiul turnat pe un pahar cu apă, uleiul rămâne pe suprafață și straturile de mai jos rămân neatinsse. Dacă vrem, ca banul să fecundeze, straturile din jos, el trebuie să fie introdus la rădăcină. De la rădăcină se va urca în sus și va infiltra și straturile intersitate, pentru ca să ajungă la suprafață.

Pentru ca să ajungem la acest efect, ne trebuie lucrări publice cu orice preț. Da, cu orice preț pentru că cine întreabă de prețul serului când bolnavul agonizează. Ne trebuie împrumuturi de investițiuni pe lângă cari banul este împrăștiat la rădăcină, de unde se va ridica apoi spre suprafață și fecundează întreaga viață economică.

Capitalistul strein care s'a angajat să construiască, de pildă, șosele la noi, sau să derege cele rele existente, va trebui mai întâi să procure „lei”, fiindcă în dolari sau în valuta streină nu poate face plățile săptămânale la lucrători și la cărăuși. Efectul în afară va fi deci, că se întărește stabilitatea valutei noastre. Efectul înăuntru, este așa de evident, că nu cred util de a-l mai desemna mai pe larg. Expri-mându-mă în mod sumar și popular efectul va fi, că vor fi bani în țară și va avea dela muncitor și de la cărăuși toată lumea, până la bancherii noștri, cari nu duc lipsă nici azi de numerar. Se vor forma însă în același timp și un mare număr de contribuabili platinci, iar Statul va avea de unde și de la cine să strângă birurile, și să-și acopere necesitățile sale obștești.

Parcă aud contra-argumentul strident: „de unde vom răsplăti aceste împrumuturi de investițiune?” Să-mi fie îngăduit să răspund, că acest contraargument aparține acelor cari nu cunosc istoria financiară, — căci și finanțele au istoria lor, — cari nu cunosc principiul interdependenței și nu se gândesc la un simplu fenomen, de observat zilnic, în viața comercială.

Felicitările „Chemării” la M. S. Regele Carol II.

Abia la câteva ore după ce Prințul Carol a fost proclamat Rege, un reprezentant al „Chemării” a semnat în numele organizației noastre, în cartea deschisă în acest scop la Cotroceni; — urând noului Suveran un viitor plin de izbâzi. În cursul săptămânii trecute apoi fratele nostru Dr. V. V. Tilea deputat de Cluj, a fost primit în audiență de Suveran.

Nu am spațiu pentru a arăta scepticilor, că răzimat pe învățăturile din istoria finanțelor și pe principiile interdependenței generale economice ce guvernează azi teritoriul economic al Europei, frica de neputință răsplătită, este neîntemeiată, — voi aminti numai o pildă în legătură cu acel fenomen zilnic, că o interpretare particulară îmbolnăvită se pune în picioare acordându-i-se noi credite. O bancă creditoară, când observă, că un debitor incurcat dar de altfel sănătos fundamental, adică cu o avere reală, este pus în neputința de a se mișca, recurge la singurul mijloc salvator, adică de a-i mai acorda alte credite noi.

Din acest exemplu se desprind două învățături: că vom deveni în mod automat platnici buni, și capabili să facem față la amortizarea datoriilor contractate pentru investițiuni și pentru lucrările publice, iar de altă parte crescând prin investițiunile făcute, valoarea reală a patrimoniului nostru național, tot acei cari ne-au acordat împrumutul pentru lucrările publice, ne vor acorda un alt împrumut de consolidare pentru datoria cea veche, — la caz de nevoie.

Așa s'a întâmplat până acum pe întreaga orbită a pământului, fiindcă nu se poate altfel, forțat trebuie să se întâmple așa.

Încă o ultimă observație în legătură cu tehnica împrumuturilor de investițiuni, pentru ca să înțelegă toată lumea, pentru cine nu știe, că în ele rezidă un avantaj neprețuit și că ele nu sunt de natura datoriilor periculoase sau apăsătoare.

Amortizările, la astfel de împrumuturi începe de regulă în al doilea, treilea an după terminarea lucrărilor. Ce înseamnă asta? Nu altceva, decât că un șir de ani dearândul au fost stropite straturile de jos cu bani, populația a avut ocazia de lucru, a avut timp să se întărească materialmente și numai apoi încep amortizările prin Statul, care la rândul său va avea de unde să scoată acum acoperirile necesare, pentru că întretimp stratul cel sărac al contribuabililor s'a îngroșat.

Dar mai înseamnă și altceva! Și anume, că acei capitaliști cari sunt interesați la finanțarea acestor lucrări publice prin capitalurile lor, ne rămân buni prieteni și politicești și economicești, și rămân amici ai valutei noastre naționale de a cărei soartă este legat și interesul lor.

Ne trebuie deci lucrări publice multe și de tot felul, în țara întreagă, șosele noi și căi ferate particulare noi, pe teritoriul Basarabiei și reconstruirea veche în Regat și în Transilvania, și alte lucrări publice similare.

A. VENTER.

Discursul Regelui.

Cine n'a rămas emoționat de cuvintele Suveranului rostite cu ocazia depunerii jurământului în fața Adunării Naționale?

Cine n'a simțit mândria legitimă de a fi fiul unei patrii puternice, condusă de un crai nou, înțelegător și sprijinitor al nevoilor poporului?

Atât din discursul Suveranului cât și din Proclamația către Popor s'a desprins fidelicoana unor vremuri noi cari se întrezăresc pe orizontul țării românești, vremuri mai bune și mai liniștite.

Agitația din țară, involburarea vieții de partid — după cum a spus dl prof. Iorga — au intrat în amurg și Poporul și-a regăsit Regele.

Considerațiile și stima streinătății față de România a crescut, leul românesc a fost mai căutat, viața economică pare mai ușor de scos din criza actuală în care se șbate.

Dar în afară de aceste constatări, intenția noastră e să facem o scurtă reflexie pe marginea unui crâmpieiu din discursul Regelui.

Și-anume crâmpieiu unde Regele Carol II spune: „Nu am venit să mă răsbun pe nimeni...” subliniind cu toată greutatea dorința Lui sinceră

de a asigura conlucrarea tuturor fiilor acestei țări pentru binele neamului. Acest pasagiu din discursul Regelui este un gest de o desăvârșită lecție morală, care ar trebui să serviască pildă vie fiecărui fiu al patriei.

Ce poate fi mai frumos și mai impresionant decât iertarea generoasă pe care Regele Carol II, stăpânul acestei țări o acordă larg dușmanilor Săi de ieri? Ce poate fi mai vrednic de laudă decât să răsplătești cu iertarea și prietenia ta, pe aceia cari te-au calomniat, te-au alungat și te-au spionat patru ani de-arândul cu toți agenții secreți ai lui Gută Tătarăscu și Jani Ducas?!

Ce poate constitui un titlu de garanție mai bun pentru începutul domniei Regelui Carol II? Ce ne poate convinge mai pregnant despre ceea ce va fi actuala domnie? Energie, bărbăție și înțelepciune!

A mținut să relevăm această parte deosebit de semnificativă din discursul Regelui, pe lângă celealalte cari constituiesc dovada cea mai eclatantă că țara românească și-a regăsit adevăratul Rege, de care are nevoie. Trăiască Regele!

Lovitura de măciucă.

„De ce ți-e frică nu scapi”, zice un proverb vechiu și cuminte ca toate proverbele românului. Dl Vintilă Brătianu a fost îndelung obsedat, zăpăcit și inspăimântat de figura Prințului Carol, azi M. S. Regele Carol II al României.

Și cu toate unelțirile, cu toate sfărăriile și opintelile dl Vintilă Brătianu n'a reușit să scape de ce i-a fost frică. Prințul s'a întors. Țara l-a primit cu cel mai exuberant entuziasm, în cea mai caldă însoțire de dragoste.

Voința țării l'a vrut Domn, fiindcă s'a născut și a fost crescut să fie Domn. În anii de pribegie o țară întreagă își puneă îndurerată aceeași obsedantă și chinuitoare întrebare: „Când se întoarce feciorul împăratului?” deși o ceată de demetici și criminali își mobiliza toate forțele pentru a-i ucide memoria, pentru a ne face să-l îngropăm, să-l uităm.

Tocmai când dl Vintilă Brătianu țipa mai strident pe tema actului dela 4 Ianuarie, tocmai când dl general Moșoiu rostia băjos acele celebre cuvinte „I o-morim” (de dragul unui portofoliu), iată că Monseniorul descinde fără teamă din avion pentru ca a doua zi să fie proclamat în delirul Adunării Naționale, de Rege al tuturor Românilor.

Evenimentul a căzut cu un trăsnet, nu în țara care îl aștepta tot mai înfrigurată cu fiecare clipă care trecea, ci în rândul „istoricului” partid al dlui Vintilă Brătianu, care nici acum nu vrea să se împace cu noua stare a lucrurilor, aidoma lui Toma Necredinciosul la Invierea lui Crist...

Desorientat de importanța istorică a

faptelor așa de urgent precipitate partidul liberal s'a anchilozat proteste într-o formulă stearpă de tăgadă a realității și de retranșare într-o atitudine protestatară puerilă și inoperantă.

De altă parte dl George Brătianu om cu simțul realității și-al înțelegerii, s'a ridicat peste considerațiile malade de partid și în numele tineretului liberal s'a raliat noiei stări de lucruri.

Fiul lui Ionel Brătianu a dat astfel semnalul de alarmă al emancipării partidului liberal de sub tutela deficitară a unchiului său care dacă poartă blazonul numelui Brătianu, este totuși considerabil lipsit de proporții și înțelegerea evenimentelor.

Desagregarea deci a început. Ea se va accentua tot mai mult, cu ziua de mâine promițătoare de cele mai extravagante surprize pentru „istericul” partid liberal. E tocmai ceea ce noi am prevăzut de atâtea ori și am accentuat cu toată tăria și în coloanele acestui ziar și în alte părți.

Partidul liberal e un organism politic anacronic. Depășit de oamenii și de vremurile noi, la realizarea cărora n'a lucrat și pe cari nu le înțelege.

Sosirea Monseniorului și proclamarea Lui de Rege, prerogativa ce i-se cuvenia ipso iure, a constituit pentru partidul liberal o veritabilă lovitură de măciucă. Lovit tocmai în creștet, partidul liberal s'a idioțenizat complet și iremediabil.

Evenimentele de mâine ne vor confirma și mai mult.

B. G.

Intriganții.

Ultimele evenimente au depășit înțelegerea pentru marile probleme de Stat și interesele politice, de cari trebuiau să țină cont, în primul rând unii politicieni din „vârful piramidei”. Cele petrecute cu ocazia desfășurării crizei de guvern, ne-au întărit și mai mult convingerea de până acuma asupra acestor oameni de „comandament”, anume că sunt total lipsiți de simțul politic, incapabili să facă discernământul cuvenit între intrigă și adevăr, între prieteni și adversari, între interese de stat și interese de partid, și se lasă călăuziți numai de inteligența lor politică îngustă, de meschine interese personale, de ură și de răzburare.

Urmărind atitudinea onora și altora în acele memorabile zile, ne-am lămurit definitiv asupra capacității politice a oamenilor ajunși în posturi de comandă prin hazardul împreju-

rărilor. Ne-a venit să le strigăm: „Schuster bleib bei deiner Leiste!”. Dar când am văzut atâtea solidarizări suspecte, afecțiuni de circumstanțe și grupări în clanuri oportuniste, atâtea sfărării, insinuări și intrigării meschine, ne-am stăpănit mâhnirea și disprețul, renunțând să caracterizăm pe oamenii culiselor. Pentru momentul de față. Căci tineretul nu poate admite balul mascat în politică. Atitudinile nete, curajul opiniilor, claritate de concepții, lupta pe față, piept la piept, iată elementele ce trebuie aduse în viața politică, iată dezideratul și cererea categorică a generației tinere.

Ne-am săturat de spiritul ocultist, de tactica învrăjbirii și de obiceiurile bizantine. Să se lase curs liber energiilor creatoare, să se onoreze devotamentele și capacitățile.

La o parte cu intriga.

Scrisori din Belgia.

Memoriul d-lui Briand

— Un progres al pacifismului —

de Aurel VasIU

Intr'un număr al gazetei noastre, ne-am ocupat în articolul intitulat „La o răspântie” de impasul în care se găsește astăzi societatea omenească și de zbuciumul și frământările de care este chinată în special bătrâna noastră Europă. Concluziile la care am ajuns atunci au fost:

1°. Unele state au înlocuit naționalismul pur, printr'un naționalism clădit pe baze economice și care departe de a garanta pacea — după părerea noastră — constituie un permanent pericol de război.

2°. Altele au ca deviză pacifismul, binecuvântatul pacifism, realizabil însă numai printr'o colaborare și înfrățire internațională.

Această ultimă formulă am spus și repetăm, este cea mai umană și cea mai adecvată cu progresul și civilizația omenirii.

Evenimentele din ultimele zile, ne-au dovedit — mai curând de cum ne așteptam — că aceste două curente există cu adevărat și că ele constituie punctul de căpăteneie al preocupărilor internaționale.

În ziua de 18 Mai dl Briand a trimis celor 26 state membre ale Societății Națiunilor proiectul dsale, cu privire la organizarea unui regim de federație europeană.

Dl Briand nu propune crearea unei Confederații europene în înțelesul strict al cuvântului, nu sugerează înființarea unui regim asemănător cu acela al Statelor-Unite Nord-America, nici nu se gândeste ca noua instituție să ia locul Societății Națiunilor, ci recomandă doar înființarea unei **Uniuni Morale** care să consacre solidaritatea dintre țările europene.

Lăsând la o parte analiza critică a acestui proiect, care ca orice creație omenească, nu este lipsit de scăderi și privind numai sursa și inspirațiile care i-au dat ființă, **suntem datori să ne închinăm în fața acestui om care-și consacra energia spirituală pe altarul celor mai umane preocupări; acelea ale păcii.**

Ministrul de externe al Franței este un iscusit bărbat de stat și un abil diplomat. În lunga și sbuciumata sa carieră politică, a dovedit cu prisosință că știe să-și iubească țara. Făcând proiectul de Uniune europeană nu i-au scăpat din vedere interesele țării sale. Intuiția lui politică și înaltul său spirit de prevedere l-au dus la convingerea, că a aceste interese, în situația actuală vor putea fi apărate mai bine numai dacă acționează așa cum a acționat.

Avem dreptul să ne temem și să manifestăm neîncredere față de acest proiect?! Eu cred că nu! Cu toate că diplomația — în cele mai multe cazuri — se arată ca o excelentă școală a minciunii de proporții internaționale, ca o artă a intrigii și tragerii pe sfoară, totuși de data aceasta ea a dat naștere unei idei care îmbracă mai puțin această haină luând înfățișarea unui efort în vederea constituirii unei legături federale între popoarele europene, care să stabilească între ele un regim de o solidaritate constantă și să le permită — în toate cazurile când necesitatea va cere — să intre imediat în contact pentru reglementarea problemelor susceptibile de a le interesa în comun”.

Alături de dl Briand, condus de aceleași gânduri pacifiste mai avem un Cudenhove-Calergi care la rândul său a redactat deasemenea un proiect în scopul unei Confederații europene.

Tot dânsul a convocat săptămâna trecută la Berlin un congres al Comitetului paneuropean care s'a încheiat printr'o însuflețită manifestație de admirație și simpatie la adresa dlui Briand.

În Anglia la fel a avut loc o conferință în favoarea Statelor Unite-Europene la care și-a trimis delegați, Franța și Germania.

Presă mondială comentează viu memoriul dlui Briand. Opiniile sunt împărțite. Mulți se întreabă care este rostul acestei confederații.

Popoarele ca și oamenii se asociază când sunt în fața unui pericol comun și imediat. Se găsește Europa astăzi în fața unui astfel de pericol? se întreabă mulți.

Da! Imperialismul economic american, expansiunea și concurența de neînvinș a acestui continent, taxele vamale protecționiste și prohibirea emigrării europenilor, nu sunt toate acestea semnele unui război economic pe care Lumea Nouă lipsită de condescendență, l-a declarat Celei Vechi?

Va putea rezista Europa împotriva acestei strivitoare concurențe, s'au mai corect spus există în Europa o țară care să poată ținea piept — ea singură — colosului de dincolo de Ocean?

O Europă federalizată, ar echivala cu un formidabil bloc economic care — la rigoare — ar dispune de puternice forțe de apărare defensivă.

În starea actuală, nu există armonie și solidaritate între statele europene.

Interesele variază dela țară la țară, iar o acțiune comună a tuturor statelor este imposibilă, pe baze actuale.

Statele Unite ale Americii de Nord au închis porțile pentru produsele europene iar Europa în dezorientarea ei actuală, continuă să care și pe mai departe jugul economic american. Avem criză de supraproducție în toate ramurile economice iar consecințele ei se arată sub forma șomajului mereu crescând care constituie o grea sarcină pentru bugetul fiecărui stat și un adevărat germen de propagare a curentelor subversive.

Confederația europeană este o necesitate imperioasă a acestor timpuri caracterizate de o acută criză economică. **Dar mai presus de toate această Uniune europeană ar avea menirea să îndulcească legăturile dintre statele europene să înlăture rivalitățile inutile și cu toate aceste mereu crescând dintre aceste state, garantând prin solidarizare o lungă și neîntreruptă perioadă de pace și liniște.**

Pentru țara noastră problema se pune într'o formă lapidară: **un pan-europenism benevol sau un pan-slavism forțat.** Da, un pan-slavism, căci nu trebuie să uităm de hărnicia Rusiei dinainte de războiul care se năzuia să facă o „Bulgarie mare”. Nu trebuie să uităm că din trei părți ne amenință pericolul slav, iar la Apus n'avem prieteni... prea mulți. Pericolul roșu, este mai mare decum îl credem noi. Rusia este astăzi la muncă. Să nu dăm crezare statisticilor produs al Sovietelor, dar să ne îngrozim de cifrele furnizate de cotidienele europene cu bună reputație, cifre cari reprezintă activitatea economică a Rusiei și care este formidabilă.

Multe sunt argumentele cari pledează în favoarea Federației Europene. Cu toate acestea, proiectul dlui Briand — viu comentat — are puține șanse de reușită. A face prognoștiuri în privința acesteia este riscant. Totuși făcând o totalizare a opiniei presei mondiale ajungi involuntar la rezultate pesimiste. Cauzele sunt multe și de ele ne vom ocupa într'un articol viitor.

Ceeace nu se poate contesta, este faptul că încercarea dlui Briand de a face o „Uniune Morală” între statele europene e născută din nobile intenții pacifiste și că această încercare este un mare pas în drumul ce duce spre înfrățirea mondială. Dar tot așa de incontestabilă apare și imposibilitatea realizării imediate a acestei înfrățiri, ceeace ne dovedește, că încă n'am eșit din impas.

AUREL VASIU.

Paradisul bolșevic.

De: I. MARTALOGU.

Experimentul bolșevic este incontestabil cel mai formidabil fiasco al regimurilor despotice pe care l'a putut înregistra vre-odată istoria în decursul veacurilor. Bolșevismul n'a realizat nimic din programul propovăduit ci a distrus, distrus și iar distrus. Căci, ce nu prezintă un progres, un reviriment, o schimbare unanim și benevol acceptată de națiune, ci trăește numai sub scutul baionetelor și al teroarei G. P. U.-lui, nu poate fi considerat ca reformă și realizare de ordin politic, sau social în interesul obștei. De aceste reforme nu beneficiază azi imensa mulțime a poporului rus, ci o minoritate înfimă, tirană și teroristă, o bandă de sangvinici, apărați de armatele plebei, recrutate dintre cei mai sălbatici ruși, tătari și chinezi, cari trebuie să treacă un examen special de cruzime.

În schimb, bolșevicii au desființat tot ce activitatea generațiilor precedente au creat dealungul secolelor. Au distrus valori neprețuite; au nimicuit instituții de mare importanță culturală; au desființat religia și morala, au profanat și demolat bisericile, transformându-le în grajduri și magazii hambare, au semănat desfrâul sexual și în general al simțurilor bestiale; au omorât noțiunea de familie; au procedat fără scrupul la devastarea conștiinței, simțului de pudoare și a tot ce este nobil în sufletul uman, îndrumând tineretul spre abrutizare; au desorganizat viața publică și economia națională în așa hal, încât astăzi toată Rusia este bântuită de cea mai neagră mizerie, de cele mai cumplite lipsuri, de jale și de foamete.

Cel mai teribil eșec însă, l'au suferit bolșevicii în *domeniul economic*.

Văzând că sistemul bolșevist de producție va da regimul peste cap, au capitulat numai decât, adoptând metodele burgheze. Sistemul etatist și centralist al economiei naționale, metodele de producție comuniste erau sortite din capul locului eșuării. Rusia sovietică se izolase perfect de lumea externă, în credința că va putea exista și prospera singură și a se reface fără ajutorul capitalului strein. Ori, chaosul creat de războiul mondial și ruso-polonez și apoi de revoluție, nu se putea înlătura de către indivizi lipsiți de experiențe, de niște teoreticieni încarnați, mai ales în urma răsturnării complete a ordinii vechi.

Cu finanțele sleite și dificultăți monetare, cu viața publică și economică desorganizată, fără intelectuali și specialiști, Rusia sovietică nu putea dăinui izolată. Lipsa enormă de mărfuri, alimente și capitaluri, dezmațul proletariatului stăpân pe uzinele comuniste și statificate, au impus conducătorilor Rusiei eșirea din splendida izolare.

Prima bătălie a fost pierdută. Emisari bolșevici au fost trimiși să facă legături cu statele învinșe, cari au tatonat pulsul Europei și mai târziu al Americii, reuși să lege prietenii cu țările atrofiate de mărfuri-produse rămase din războiul mondial și provenite din stabilimentele industriei de război transformate pentru producție de pace. De aci încolo întâlnim sovietele și în viața politică internațională. Totuși fără raporturi bine determinate. Germania a făcut primul pas hotărâtor prin tratatul dela Rapallo. Rusia începe încetul cu încetul să se încadreze în ritmul economic mondial. Toate mărfurile le plătește în valută forte sau aur, mai trage chiulul și când statele exportatoare se saturează de experiența relațiilor economice cu Rusia, expulzează pe agenții lor pleni-potențieri, iar pe de altă parte Rusia arestează și șicanează pe inginerii specialiști chemați în țară, apoi for-

țați de imperativul economic, iarăși se imblânezesc și reiau relațiile cu diferitele state. Intreg comerțul extern se desfășoară prin însărcinații de afaceri comerciale și prin organizațiile centrale dela Moscova. Totul este ierarhizat, controlat și spionat de poliția secretă și în cele din urmă biurocratizat. În toate instituțiile domnește un centralism birocratic feroce, pe lângă care viața economică a unui stat nu poate progresa și prospera.

Sistemul comunist din fabrici, uzini, mine și întreprinderile economice era pe calea cea mai bună să pregătească dezastrul național și sfârșitul regimului. Fără ingineri, fără personal de specialitate nici nu se putea altfel. Producția a scăzut din zi în zi, calitatea a devenit tot mai proastă, pagubele tot mai mari, absențările și neglijențele tot mai dese și intolerabile într'un stabiliment condus rațional, așa că regimul bolșevic a trebuit să recurgă la măsuri din ce în ce mai drastice, introducând controlul sever și pedepse aspre. Risipa se pedepsește și astăzi cu moartea — sub titlul de sabotare a producției. Însfârșit regimul maniac a trecut la ceeace se numește *raționalizarea producției* și la metodele absolut capitaliste.

I. MARTALOGU.

Mareșalii Românici

D-l Iuliu Maniu a supus spre semnare Suveranului, legea prin care generalul *Prezan* și generalul *Averescu* au fost ridicați la rangul binemeritat de Mareșali ai României.

Pe noi generația tânără a partidului național-țărănesc, aceste înalte aprecieri și recunoștință (chiar tardivă să fie) ne bucură mult. Am militat totdeauna pe lângă ideea, ca faptele mari și patriotice să fie recunoscute în public.

Marii generali: *Prezan* și *Averescu* bravi făuritori ai gloriei românești în războiul din urmă, vor primi deodată cu semnele externe, ale noiei demnități și consensul unanim al tuturor fiilor buni ai acestei țări.

Dacă în trecut pentru generalul *Averescu* în coloanele acestui ziar s'au afirmat și unele aprecieri de ordin politic, diverse de ale D-Sale, ele n'au privit nici-odată pe acel care a fost ostașul dela *Mărășești*, ci pe acela care hăit în vâltoarea politică a devenit șeful unei grupări absolute nevrednică de acela, care a fost în războiul generalul *Averescu*.

Sperăm că Mareșalul *Averescu* urmând pilda mareșalului *Prezan* și a mareșalilor țării surori și aliate, va lăsa politica. Sperăm că va înțelege că a conduce și pe mai departe destinele unui partid pe moarte, n'ar putea decât să-i scadă din meritele acele mari, pentru cari a fost învrednicit de M. S. Regele Carol, de a purta titlul rezervat glorioșilor armatei române.

Cetiți și răspânziți
„CHEMAREA”

Inalte distincții.

M. Sa Regina Maria și dl Iuliu Maniu au fost decorați cu Colanul Ordinului „Regele Ferdinand I”.

Dl Ștefan Cicio-Pop, Al. Vaida-Voevod și G. G. Mirosescu cu Marele Cordon al aceluiaș Ordin.

O spovedanie liberală.

De când cu evenimentele dela ordinea zilei, partidul liberal și presa-i plătită, îndrugă verzi-uscate de-ți face impresia că și pe ei i-a ajuns soarta lui Vintilă.

„Gura păcătosului, spune adevărul”. Așa spune și zicala; dar până mai eri-alaltăeri, liberalii deși încărcăți până peste cap de păcate, momente de prea adâncă sinceritate n'au avut. Dar acum că zăpăceala-i stăpânește mai presus de orice alte calități, e un adevărat deliciu, pentru unul care-le urmărește mișcările cu atenție, să-i vezi cum se zbat din greșeli în greșeli și cum se declară de limpede... Să nu luăm alt exemplu, ca pilda fițiței lui Moritz Lapedatu-Rados, ca „hautparleur” al partidului liberal din Cluj, care în tânguinea-i teribilă și scânceitu-i ce rupe de durere inima cetitorilor în bucăți, vorbind despre partidele politice în general, și cu gândul — îndeosebi — la „istoric” partid „național”-liberal spune:

„...Fiecare partid vrea să guverneze singur, nu pentru că diferitele programe nu s'ar împăca împreună. Au doar toate un punct de apropiere: căpătuiala partizanilor. Formula nu prinde pentru că fiecare partid vrea să aibe mână liberă în a jefui țara (sic). Două bande de hoți nu se unesc nici când bucuroși la pradă”.

Acest adevăr îl spune gura păcătosului dela fițița lui Lapedatu.

Cunoșteam și noi principiile adânc patriotice ale partidului „istoric” (pentru că azi a devenit obiect de inventar al istoriei) bănuiam că are ceva comun cu banditismul, căci guvernările lor așa ceva ne-au sugerat, dar ca să se identifice chiar ei de jefuitori ai țării, la atâta sinceritate ori cât de păcătoși îi știam, nu ne-am fi așteptat. Dar dacă din motive care îi privesc, au ținut totuș să se demaște până la aceasta rușinoasă goliciune a lor, apoi puteau să cruțe cel puțin pe afiliații lor, pe slugii lor politici; pe aceia despre cari acum spun: „...fiecare vrea să aibă mână liberă în a jefui țara. Două bande de hoți nu se unesc”.

Sinceritate stufefiantă! E adevărat că aliatul partidului istoric, acum și-a întors spatele către partidul trecutului, intrând ei în Cameră, lăsându-i pe ceilalți pradă lui Smințilă, dar de ce atâta exces de sinceritate din partea oficiosului istoric, și el, al partidului istoric, să divulge fără a fi întrebat motivele, cari i-au despărțit de foștii aliați pentru că:

„Două bande de hoți nu se unesc nici când bucuroși”.

Mai senzațional decât aceasta sinceritate „istorică” ce a-și mai putea destăinui din oficiosul lui Rados-Lapedatu?, decât că spovedania de adevărat păcătos e intitulată, deci scrisă cu gând serios la o eventuală venire la putere a lor e scrisă sub titlul: „Mirajul juterii”.

Singura circumstanță ușurătoare în aceasta teribilă gafă e că autorul ei e anonimul inconștient care semnează I. M., faimosul autor al grosolăniilor antidinastice scrise mai zilele trecute sub titlul de „Carol Caraiman” și „Iarși Carol Caraiman”.

Dumnezeu nu bate cu băta. Cât despre sinceritatea uluitoare a fițiței... luăm act de cunoștință.

Constatări.

Ziarul „Chemarea a fost primul PE TOATĂ ȚARA!! care a vestit marea bucurie a reînțoarcerii Prințului Carol. Nu vrem să ne făurim din aceasta un titlu de laudă. Lăsăm pe confrății noștri de graiu străin să se supraliciteze ei în auto-elogii pe tema aceasta și îndeosebi îi lăsăm pe aceia, cari au apărut pe urma noastră cu 8—10 ceasuri... Să o facă. Ori câtă modestie ne-am impune de aceasta dată nu putem să nu fim că noi cronicarii atenți și bineinformați ai evenimentelor importante, am dat dovadă și de data aceasta — reînțoarcerea Prințului Carol în țară — că finem mult la informarea precisă și rapidă a cetitorilor noștri. Dacă on. noștri abonați și-iar fi achitat abonamentele și îndeosebi restanțele, le-am fi procurat și lor cea mai plăcută și memorabilă surpriză. La câteva ore după sosirea Celui mult așteptat, ediția specială a ziarului „Chemarea” ar fi fost întâia care le-ar fi vestit acasă marea bucurie. Așa cu mijloace bănești foarte, foarte reduse, abia că am putut scoate ediții speciale pentru Cluj.

Primii vestitori ai marilor evenimente din țară, dealtfel de când aparem am fost și am rămas tot noi cei dela „Chemarea”. Alcătuirea „guvernului cacialma” Stürbey; moartea regretatului G. Buzdugan și a., toate au fost vestite întâiu de edițiile noastre speciale. Edițiile noastre speciale au ajuns îndeosebi la Cluj, la o apreciere specială. Un coleg minoritar spunea că auzind în cap de

noapte strigându-se pe străzile noastre: „Chemarea EDIȚIE SPECIALĂ” și-a dat seama numai decât că ceva serios de tot s'a petrecut în țară, și că orice sumă de ceream pe o ediție specială ar fi plătit căci ediția specială a „Chemării” apare rar, dar întâia și totdeauna când se petrece ceva serios de tot.

Ne bucurăm de aceasta măgulitoare apreciere. În loc să ne încredem de laude ne vom nizuși a ne face tot mai vrednici de ele.

De data aceasta ediția specială a „Chemării” eșită de sub tipar abia la câteva ore după ce Prințul Carol în strict incognito aterisase lângă Cluj, a fost prima pe cuprinsul țării întregi și la București.

Prietenul nostru Ghiță Giurgiu camarad bun cum e, auzind că mașina „bleu” cu care Prințul a venit dela München până la Cluj, pleacă în zorii zilei de 7 spre București, își face rost numai-decât de un permis, și iată-l în avion cu mii de exemplare ale „Chemării”, aruncându-le de acolo deasupra satelor și orașelor deasupra cărora au trecut în zbor. Deasupra Bucureștilor a lăsat să cadă un potop întreg de ediții speciale de ale „Chemării”. Au fost primele rândunele care au vestit sosirea primăverii constituționale.

Am făcut deci totul ce putea un ziar sărac, dar cinstit și conștiu de menirea-i grea.

Nu ne laudăm, dar e bine să se știe.

O inovație norocoasă a dlui ministru M. Popovici

Abia reinstalat la Ministerul de Finanțe, dl Mihai Popovici a dat din nou dovadă despre felul superior și constructiv în care dsa înțelege să activeze spre binele și înviorearea vieții economice și financiare a statului.

Ne aducem aminte de prima dsale activitate la Ministerul de Finanțe care a însemnat o primenire radicală a gospodăriei Statului, prin sănătoasele legi pe cari le-a adus.

Ne aducem aminte de gestul dsale de o profundă semnificație morală, când a refuzat banchetul ce i-l oferiseră câțiva prieteni ca un semn de omagiu pentru încheierea împrumutului, spunând cu atâta înțelegere a durerii acestei țări, că atâta timp cât sunt în țara românească oameni cari se zbat în mizerie, nu e timpul și locul de banchete...

Iar legea contabilității publice a marcat o etapă nouă în viața financiară a României atât sub raport economic-financiar cât și sub raport etic. Căci prin controlul ce această lege îl prevede asupra funcționarilor publici necinstiți în gestiunea lor — se deschide implicit drumul spre marea problemă — care va trebui necesarmente împlinită — problema revizuirii averilor.

Dar să revenim în actualitate. Dl Mihai Popovici și-a reluat activitatea la Ministerul de Finanțe în aceeaș atmosferă de rodnică și harnică muncă pentru binele public. Luând aceleași măsuri salutare spre salvaguardarea angrenajului economico-financiar din ruina în care l'au împins regimurile odioase și incapabile ale trecutului liberalo-averescan.

Subliniem azi aici una din aceste noi măsuri ale dlui Mihai Popovici.

Și anume dispoziția care reglementează audiențele la Min. de Finanțe.

De azi încolo, oricine are treabă la Min. de Finanțe se va adresa întâi direcțiunii competente de care ține respectiva chestiune, urmând apoi în ierarhie Secretariatul general al Ministerului pentru chestiunile ce depășesc atribuția direcțiunilor. Ultimul for e Ministrul, la care nu au acces decât cei cu chestiuni de ordin cu totul superior pentru viața de Stat.

Astfel dl ministru Mihai Popovici a impus un sănătos principiu descentralizator în activitatea ministerului și a înlăturat energie pe cei cari se îndeletnicesc în viața politică cu sistemul intervențiilor și sperțurilor — cari coboară nivelul moral al vieții publice. Gestul acesta vorbește dela sine. El ridică încă odată prestigiul dlui Mihai Popovici.

Abonați-Vă cu toții la
„Chemarea”

la ziarul cel mai devotat partidului național-țărănesc.
Apare săptămânal.

Costă 180— Lei pe an, adică
15 Lei pe lună trimis acasă.

Partizanal convins sprijinește
presa partidului!

Ziar săptămânal
caută administrator
profesionist
oferit la Administrația ziarului nostru.

Transfert ideologic.

Un program politic doctrinar formulat, și așezat în fruntea unei grupări politice e pasibil de-un continu reviriment condiționat de fenomenele realității și de raportul lor cu aplicarea unor programe de tendiți generale semilare.

Această revoluție specifică își are măsura în calculul absolut. Repercusiunea oricărui eveniment sau împrejurare asupra schimbării de detaliu se limitează, în formă preventivă, la determinări documentate. Fără o verificare serioasă nu se adaugă nimic și nu se elimină nimic din formule.

Aceasta este însă situația exclusiv în faza oratorică. În faza acțiunii materiale, care corespunde intervalului de timp în care se executa aplicarea unui program politic; determinările anterioare își pierd actualitatea. Revirimentul condiționat de fenomenele realității și de raportul doctrinei cu aplicația, pulsează mai intens.

Mobilul celor mai multe schimbări însă este un conflict de interese foarte interesante specific acestei faze.

Este conflictul între interesul etico-rațional concretizat în interesul general social și între interesul personal. Într-o societate burgheză ori cât de pronunțată ar fi argumentația pentru interesul social general, prin natura conjuncturilor în orînduirea economică, iasă învingător interesul personal.

Individualismul în accepția unei promovări de concurs, ar contribui la progresul general de producție. În aplicația lui de azi însă prin concurs se încearcă exclusiv realizări și beneficii materiale.

Odată conflictul înstăpănit, dat fiind și caracterul de permanenție, succesul interesului personal se va repercuta și asupra doctrinei în a cărei nume și pentru a cărei aplicare s'a militat în faza oratorică.

Astfel se vor înscrie noi formule cari nu-și găsesc limita în calculul absolut, cari în potriiva eticului și în dauna interesului general social își cer locul. În felul acesta ne întâlnim cu regresul politic.

Un transfert ideologic se produce incontestabil mai pronunțat în faza aplicației practice, dar el trebuie neapărat să asigure triumful interesului social general căci progresul stă în direcție paralelă cu această preconizare.

Un partid politic pasibil de un transfert ideologic în senz contrar este osândit a fi trecut istoriei.

Alex. Herlea.

Primăria Municipiului Cluj

No. 8395—1930

ANUNȚ

Municipiul Cluj va da în întreprinde pe cale de licitație publică cu oferte scrise, închise și sigilate pe durata de (trei) ani curățitul și transportul fecale din closetele aflătoare în edificiile Primăriei și în cele particulare, unde nu e canaizare și apeduct.

Licitatia se va ține în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—1 din legea Contabilității publice în ziua 3 Iulie 1930, orele 11 a. m. înaintea comisiei de licitații sala de ședințe.

Ofertanții vor depune deodată cu ofertele lor o garanție provizorie egală cu 5% din valoarea lucrărilor din chestiune estimată la 180.000 lei. Condițiunile generale de licitație, caietul de sarcini și blocul latrinelor din clădirile Primăriei, pot vedea în biroul Serviciului economic.

Ofertanții vor declara în oferta lor, cunosc și primesc caietul de sarcini condițiunile de licitație.

Cluj, la 6 Iunie 1930.

25 Primăria Municipiului Cluj

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREȘAN